

Kirje

29.8.2024

VN/26111/2023
VN/26111/2023-VM-61Oikeusministeriö
kirjaamo.om.@gov.fi

Valtiovarainministeriön lausunto tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän väliraportista

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän väliraporttiin liittyen. Valtiovarainministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Onko tietosuojan yleissäädösten yleisen tietosuojasetuksen tai tietosuojalain soveltamiseen koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä, jotka voisivat vaikeuttaa julkisen palvelun järjestämistä?

Jos on, minkälaisista haasteista tai epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

Viranomaiset tuovat usein esiin yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679 soveltamiseen liittyviä haasteita tai ongelmia, jotka hidastavat digitalisaation kehittymistä ja uusia innovaatioita. Esimerkiksi asetuksen mukainen henkilötiedon käsitteen määritelmä on koettu tarpeettoman laajaksi digikehityksen näkökulmasta, kun monien vain hypoteettisesti tunnistettavaan henkilöön liittyvien tietojen käsittelyn ja esimerkiksi tiedonsiirtojen on täytettävä tietosuojasetuksen edellytykset. Tästä seuraa paljon lisätyötä ja epävarmuutta, joka osaltaan hidastaa sähköisten julkisen palvelujen kehittämistä. Tietosuojasetuksen V luvun säännökset, joita tietojen siirroissa on noudatettava, nousevatkin usein esiin haasteena tietojen siirtämiselle kansainvälisiin pilvipalveluihin, joiden hyödyntämistä muutoin pidettäisiin tarkoituksenmukaisena tai jopa välttämättömänä julkisen palvelun kehittämisessä.

Tietosuojasetuksen 5 (1) artiklan b alakohdan mukainen käyttötarkoitussidonnaisuus koetaan myös usein haasteelliseksi palvelujen tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä. Eri viranomaisilla olisi mahdollisuus tarjota paremmin asiakkaiden tarpeet huomioivia palveluita esimerkiksi tekoälyä hyödyntäen, mutta käyttötarkoitussidonnaisuuden koetaan joissakin tapauksissa estävän jo kerätyn tiedon hyödyntämisen tällaisten palvelujen järjestämiseen. Myös muiden tietosuojasetuksen mukaisten henkilötietojen käsittelyperiaatteiden soveltamisessa ja tulkinnoissa on toisinaan noussut esiin epäselvyyksiä, jotka voivat vaikeuttaa erityisesti sähköisten julkisten palvelujen järjestämistä ja kehittämistä.

Edellä mainitun kaltaisia tietosuojan yleissääntelyn haasteisiin liittyviä huomioita on asianmukaisesti kuvattu väliraportin luvussa 3.1, joka koskee koordinaatioryhmän kuulemistilaisuuksissa eri organisaatioiden esiin nostamia huomioita.

Onko jonkin yleisen tietosuojasetuksen tai tietosuojalain säännöksen havaittu estävän viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Onko tietosuojan yleissäädösten havaittu estävän tai rajoittavan tiedon tai henkilötietojen hyödyntämistä tai käsittelyä tarkoituksenmukaisella tavalla?

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät tai rajoittavat tiedon käsittelyä?

-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
ValtiovarainministeriöKäyntiosoite
Besöksadress
OfficePuhelin
Telefon
TelephoneFaksi
Fax
Faxs-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internetPL 28
00023 ValtioneuvostoSnellmaninkatu 1 A
Helsinki0295 16001
+358 295 16001kirjaamo.vm@gov.fi

Onko kansalliseen erityissääntelyyn, jossa on kyse viranomaisten suorittamasta henkilötietojen käsittelystä (mukaan lukien henkilötietojen luovuttamisesta), koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä?

Jos on, minkälaisista haasteista ja epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

Toisinaan viranomaiset nostavat esiin, etteivät monet tiedot, joihin heillä olisi tiedonsaantioikeus edelleenkin liiku eri viranomaisten välillä teknisten rajapintojen tai katseluyhteyksien avulla, vaan eri viranomaiset edelleen pyytävät samoja tietoja samalta henkilöltä. Näin on huolimatta siitä, että laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019), jäljempänä tiedonhallintalaki, tällaisen tiedon liikkumisen mahdollistaisi. Kyse on usein väliraportin tarkastelun ulkopuolelle rajattujen salassa pidettävän tiedon saamiseen oikeuttavien tiedonsaantioikeussäännösten puutteista mutta myös henkilötietojen käyttötarkoitussidonnaisuuteen liittyvistä epäselvyyksistä tai tulkinnoista.

Onko kansallisen erityislainsäädännön henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten havaittu estävän tietojenvaihdon sellaisten viranomaisten (tai julkista hallintotehtävää hoitavien) välillä, jotka tarvitsevat tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista tai julkisen palvelun tarjoamista varten?

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät viranomaisten välistä tietojenvaihtoa?

-

Onko kansallisessa erityislainsäädännössä tunnistettu muita esteitä julkisen palvelun tarkoituksenmukaiselle järjestämiselle?

Jos kyllä, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät julkisen palvelun tarkoituksenmukaista järjestämistä?

-

Onko yleisen tietosuoja-asetuksen sallimaa kansallista sääntelyliikkumavaraa käytetty tarkoituksenmukaisella tavalla viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?

Jos ei, tulisiko kansallista sääntelyliikkumavaraa käyttää enemmän?

Jos kyllä, miltä osin ja miten liikkumavaraa tulisi käyttää nykyistä enemmän julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?

-

Puuttuuko kansallisesta erityislainsäädännöstä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat viranomaisten välisen tiedon liikkumisen siten, että julkinen palvelu voitaisiin järjestää tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kyllä, mistä puutteesta ja palvelusta on tarkalleen ottaen kyse?

Viranomaisten pääasialliset henkilötietojen käsittelyä koskevasta sääntelyn puutteesta johtuvat haasteet vaikuttavat liittyvän tarpeeseen käsitellä henkilötietoja erilaisissa suunnittelu- ja kehitystehtävissä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi tietojärjestelmien tai palvelujen kehittämiseen liittyvät tehtävät. Viranomaisilla on tuottavuuden parantamiseksi tarve automatisoida palvelujaan. Lisäksi tuottavuuden, mutta myös palvelujen laadun parantamiseksi on noussut esiin tarve tarjota ennakoivia palveluja, mutta koska erityislainsäädännössä tai yleislainsäädännössä ei ole sallittu henkilötietojen käsittelyä tällaiseen tarkoitukseen, koetaan palvelun järjestäminen haastavaksi.

Viranomaisten välisen tiedon liikkumisen osalta ongelmana esiin nostetaan usein myös salassapitosäännökset ja puutteellinen tiedonsaantioikeussääntely, mukaan lukien oma-aloitteinen tiedon luovuttaminen. Tämä aihe on sinänsä perustellusti rajattu väliraportin tarkastelun ulkopuolelle, mutta olisi viranomaisten välisen tiedon liikkuvuuden parantamiseksi tärkeä selvityskohde muussa yhteydessä.

Onko kansallisessa erityislainsäädännössä käytetty sääntelyliikkumavaraa tarpeettomasti? Jos on, miltä osin ja mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse?

-

Puuttuuko väliraportin liitteestä 1 lakeja, joita olisi hyvä arvioida kokonaisuudistuksen yhteydessä?

Valtiovarainministeriö on tarkemmassa arvioinnissaan kiinnittänyt huomiota myös tiedonhallintalain mahdolliseen arviointitarpeeseen. Valtiovarainministeriö tulee arvioimaan myös tiedonhallintalain mahdolliset muutostarpeet ja muutosmahdollisuudet osana arviointiaan.

Muut kommentit

Valtiovarainministeriö on osaltaan ollut valmistelemassa väliraportin luonnosta ja on valmistellut hallinnonalaansa koskevat osuudet raportissa. Valtiovarainministeriö pitää väliraporttia kattavana kuvauksena henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn nykytilasta ja siinä esitetyjä johtopäätöksiä perusteltuina.

ICT-johtaja, ylijohtaja

Jarkko Levasma

Lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö

Maarit Huotari

Liitteet

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

VM Ministeriön johto HalPol, Susanna Huovinen

VM JulkICT Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekniinen osasto, Jarkko Levasma

VN/26111/2023-VM-61

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: